

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 119/2022-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a zo sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] proti uzneseniu Okresného súdu Prievidza č. k. 18 D 142/2017-302 z 26. apríla 2021 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 3. novembra 2021 domáha vyslovenia porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Prievidza (ďalej len „okresný súd“) č. k. 18 D 142/2017-302 z 26. apríla 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresného súdu“). Sťažovateľ žiada vrátiť vec okresnému súdu späť na konanie a o ustanovenie právneho zástupcu na zastupovanie pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na okresnom súdu bolo pod sp.zn.18 D 142/2017 vedené konanie na základe návrhu podaného sestrou sťažovateľa na dodatočné konanie o dedičstve po poručiťke ([REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]). Okresný súd prostredníctvom poverenej notárky [REDAKOVANÉ] vydal 18. februára 2020 uznesenie č. k. 18 D 142/2017-184 (ďalej len „uznesenie vydané notárkou“), ktorým vo výroku I určil všeobecnú cenu majetku poručiťky vo výške 42 235,83 eur, výšku dlhov poručiťky ako žiadne a čistú hodnotu dedičstva vo výške 42 235,83 eur, vo výroku II potvrdil nadobudnutie dedičstva (nehnutelnosti v k. ú. [REDAKOVANÉ] na LV č. [REDAKOVANÉ] – stavby – rodinného

domu so súp. č. [REDAKOVANÉ] postaveného na parc. č. [REDAKOVANÉ] v 1/2, a to sťažovateľovi a dedičke v pomere k celku každému v 1/4; nehnuteľnosti v k. ú. [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] na LV č. [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], lesných pozemkov s výmerou 689686 m² v 705600/431827200, a to v celosti dedičke), vo výroku III určil notárke odmenu a náhradu hotových výdavkov vo výške 463,38 eur (na úhradu zaviazal každého z dedičov v polovici). Proti uzneseniu vydanému notárkou podal sťažovateľ odvolanie (proti všetkým výrokom), v ktorom namietal, že vo veci naďalej pretrváva nezistený skutkový stav veci. Okresný súd predložil spis na rozhodnutie Krajskému súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“), ktorý vec vrátil okresnému súdu bez rozhodnutia o odvolaní ako predčasne predloženú s odôvodnením, že podľa § 72 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“) súd prvej inštancie predkladá na rozhodnutie odvolaciemu súdu len odvolania proti uzneseniam, ktoré sú vyslovene uvedené v § 72 ods. 1 písm. a) až g) CMP. V predmetnej veci je tak krajský súd príslušný na rozhodnutie o tej časti odvolania, v ktorej odvolateľ napáda potvrdenie nadobudnutia dedičstva dedičmi (výrok II), tomuto výroku (ktorým sa konanie končí) však predchádza určenie všeobecnej hodnoty dedičstva (výrok I), proti ktorému je síce prípustné odvolanie, avšak toto rozhodnutie nepatrí pod žiadne z písmen ustanovenia § 72 ods. 1 CMP. Je teda potrebné, aby o odvolaní v časti týkajúcej sa určenia všeobecnej hodnoty dedičstva (výrok I) rozhodol okresný súd a až potom predložil vec krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní v časti potvrdenia nadobudnutia dedičstva dedičmi (výrok II).

3. Okresný súd napadnutým uznesením z 26. apríla 2021 potvrdil uznesenie vydané notárkou 18. mája 2020 vo výrokoch I a III (právoplatné 3. mája 2021).

4. Krajský súd uznesením č. k. 19 CoD 7/2021-308 zo 4. augusta 2021 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“) právoplatným 8. septembra 2021 potvrdil uznesenie vydané notárkou vo výroku II.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ v rámci odôvodnenia ústavnej sťažnosti pomerne rozsiahlo popisuje priebeh dodatočného konania o dedičstve po poručiťelke s poukazom na vykonané dokazovanie a vyjadruje svoju nespokojnosť s postupom okresného súdu v konaní. Dôvodí, že uznesenia okresného súdu „vo veci dedičstva po poručiťelke [REDAKOVANÉ] i naďalej trpia vadou v určení všeobecnej hodnoty majetku, ktorá bola stanovená na 42200,- EUR [REDAKOVANÉ] uznesením zo dňa 18.2.2019. Všeobecná hodnota majetku 42200,- EUR bola evidentne stanovená z nesprávnych podkladov. Všeobecná hodnota majetku 42200,- EUR po poručiťelke [REDAKOVANÉ] notárom [REDAKOVANÉ] nebola vôbec stanovená s ohľadom na § 200 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku. Realitné kancelárie, ktoré odhadovali predmetný majetok v k. ú. v [REDAKOVANÉ] po poručiťelke upravovali svoje vypracované odhady, čo je evidentné, a to pred právoplatným skončením konania o dedičstve a bez prihliadnutia na § 200 ods. 1 CMP. Dňa 4.8.2021 /doručené 6.9.2021/ vzniklo uznesenie na Krajskom súde v Trenčíne a v jeho odôvodnení na strane 4 ods. 12 sa píše - Odvolací súd tu môže len zopakovať, že na rozhodnutie o odvolaní proti uzneseniu v časti, v ktorej bola určená všeobecná cena majetku poručiťelky a čistá hodnota dedičstva, je funkčne príslušný okresný súd, nie krajský súd.“.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Predmetom ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o porušení ním označených práv „postupom Okresného súdu Prievidza vo veci sp. zn. 18D/142/2017-302“. Z odôvodnenia ústavnej sťažnosti vyplýva nespokojnosť sťažovateľa s určením všeobecnej hodnoty dedičstva, a preto ústavnú sťažnosť smeruje proti výroku I napadnutého uznesenia okresného súdu z 26. apríla 2021.

7. Vzhľadom na absenciu právneho zastúpenia sťažovateľa a s tým súvisiacu žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom pristúpil ústavný súd v rámci ústavného prieskumu v prvom rade k preskúmaniu toho, či ústavná sťažnosť sťažovateľa nie je oneskorená, zjavne neopodstatnená, resp. či ústavný súd má právomoc ju preskúmať, keďže jednou z podmienok, ktorých splnenie je nevyhnutným predpokladom na to, aby ústavný súd mohol ustanoviť právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, je to, že nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

8. Povedané inak, na to, aby ústavný súd mohol rozhodnúť o ustanovení právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom [§ 37 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)], musí najprv zistiť, či sú kumulatívne splnené tri podmienky, resp. predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom: (i) žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu, (ii) majetkové pomery odôvodňujúce takúto žiadosť, (iii) nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Pokiaľ ide o podmienku vyžadujúcu, aby nešlo o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, táto je splnená vtedy, ak okrem iného je daná právomoc ústavného súdu na prerokovanie sťažnosti a táto nie je oneskorená ani zjavne neopodstatnená (I. ÚS 60/2019).

9. Ak teda ústavný súd z obsahu ústavnej sťažnosti a výsledku jej posúdenia zistí, že v danom prípade nie je daná právomoc ústavného súdu na jej prerokovanie, ústavná sťažnosť je oneskorená, neprípustná alebo zjavne neopodstatnená, znamená to, že ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, a teda že nie je splnený jeden z predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, v dôsledku čoho nemožno žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom vyhovieť (I. ÚS 60/2019).

III.1. K namietanému porušeniu práv sťažovateľa napadnutým uznesením okresného súdu z 26. apríla 2021:

10. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu,

ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

11. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že napadnuté uznesenie okresného súdu, ktorým boli potvrdené výroky I a III uznesenia vydaného notárkou (18. februára 2020), nadobudlo právoplatnosť 3. mája 2021 a ústavná sťažnosť bola ústavnému súdu doručená až 3. novembra 2021 (z podacej pečiatky je zrejmé, že bola podaná na poštovú prepravu 29. októbra 2021), teda po uplynutí zákonnej dvojmesačnej lehoty podľa § 124 zákona o ústavnom súde. Vo veci sťažovateľa nie je možné odvodiť včasnosť podania ústavnej sťažnosti od doručenia, resp. právoplatnosti uznesenia krajského súdu zo 4. augusta 2021 (právoplatného 8. septembra 2021), ktoré sťažovateľ v rámci ústavnej sťažnosti (označenia porušovateľa práv, jej odôvodnenia ani jej petitu) nenapáda.

12. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol ako oneskorene podanú podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde.

13. Nad rámec uvedeného ústavný súd podotýka, že krajský súd uznesením zo 4. augusta 2021 potvrdil uznesenie vydané notárkou (18. mája 2020) vo výroku II, ktorým bolo potvrdené nadobudnutie majetku poručiteľky jej dedičmi, a zároveň sťažovateľa poučil o tom, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ústavný súd za danej situácie, pridržiavajúc sa svojej stabilnej judikatúry rešpektujúcej jeho subsidiárne postavenie, pripomína, že podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde by v tomto prípade prichádzalo do úvahy odmietnutie ústavnej sťažnosti ako neprípustnej, pretože nevyužitie zákonnej možnosti podať dovolanie nemožno nahrádzať ústavnou sťažnosťou podanou ústavnému súdu.

III.2. K sťažovateľom podanej žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu:

14. Vychádzajúc z už uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade u sťažovateľa nie sú splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom. Podľa názoru ústavného súdu je totiž z obsahu ústavnej sťažnosti a výsledku jej posúdenia ústavným súdom zrejmé, že v danom prípade ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 631/2017).

15. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti sa ústavný súd už ďalšími návrhmi sťažovateľa nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. marca 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu